

پنج‌شنبه 18 اردیبهشت 1393 - 8 رجب 1435 - 8 مه 2014

غلامرضا رشید یاسمی متخلص به رشید در سال 1274 شمسی در کرمانشاه بدنیا آمد. پس از گذراندن تحصیلات ابتدائی در زادگاه خود و مدرسه سن لوئی تهران، بر اثر ذوق فطری و مؤانست...

* 18 اردیبهشت درگذر تاریخ

* درگذشت شاعر معاصر
« غلامرضا رشید یاسمی » (1330 ش)
اشاره:

غلامرضا رشید یاسمی متخلص به رشید در سال 1274 شمسی در کرمانشاه بدنیا آمد. پس از گذراندن تحصیلات ابتدائی در زادگاه خود و مدرسه سن لوئی تهران، بر اثر ذوق فطری و مؤانست با استادان فن خصوصاً ملک الشعراء بهار به سرودن شعر پرداخت و سپس به استادی دانشکده ادبیات و عضویت فرهنگستان ایران نائل آمد. او با همکاری ملک‌الشعراء بهار، ادیب و شاعر آن زمان، مجله دانشکده را تأسیس کرد و آنگاه به عضویت انجمن ادبی ایران درآمد. رشید یاسمی در این مجله و در روزنامه‌های دیگر آن دوران همچون نوبهار، آینده و ارمغان آثار و نوشته‌های خود را منتشر می‌کرد و به علت انتشار مقالات ادبی و انتقادی در روزنامه شفق سرخ، شهرت بسزایی یافت. وی با یادداشتن زبان‌های فرانسه، پهلوی، عربی و انگلیسی کتب بسیاری اعم از ترجمه و تألیف را به سرمایه فرهنگی کشور افزوده است که از بین آنها می‌توان به کتب تاریخ ملل و نحل، آیین نگارش و تاریخ ادبیات معاصر اشاره نمود. این استاد توانا همچنین کتبی نظیر ایران در زمان ساسانیان، تاریخ ادبیات ایران و تاریخ عمومی را ترجمه کرد. استاد رشید یاسمی در اسفند ماه 1327 ش در حین سخنرانی دچار سکنه ناقص گردید و مدتی در بیمارستان بستری بود، تا اینکه در هجدهم اردیبهشت سال 1330 ش، پس از یکسال بیماری، در 56 سالگی چشم از جهان فرو بست.

* به دستور ناصرالملک نایب السلطنه پیرم خان ارمنی و ده نفر از مجاهدین ارمنی از تهران برای کمک به فرمانفرما، روانه همدان شدند (1291 ش)

* قانون منع خروج طلا و نقره از ایران به تصویب مجلس شورای ملی رسید. (1294 ش)

* 8 رجب در گذر تاریخ

* شهادت «نجیب الدین سمرقندی» دانشمند و طبیب (619 ق)
اشاره:

محمد بن علی بن عمر سمرقندی ملقب به جمال الدین از مشاهیر اطبای اواخر قرن ششم و اوایل قرن هفتم می‌باشد. ابدال‌الدویه، الاسباب و العلامات و اغذیه المرضی از اوست. جمال‌الدین در سال 619 ق هنگامی که مغولان، هرات را تسخیر کرده و مردم را قتل عام نمودند، به دست آنان به قتل رسید.

* تولد فقیه بزرگ
«محمد بن حسن عاملی» معروف به
«شیخ حرّ عاملی» (1033 ق)
اشاره:

محمد بن حسن عاملی معروف به شیخ حرّ عاملی در روستای مشعره از توابع جبل عامل لبنان متولد گردید. شیخ حسن ظهیر، شهید ثانی، پدر، عمو و دایی وی از اساتید شیخ حرّ عاملی بودند. او تا چهل سالگی در کشور سوریه و منطقه‌ی جبّل عامل، نزد استادان شیعی تعلیم یافت و بعدها به عراق و خراسان عزیمت نمود. شیخ حرّ عاملی در مشهد به منصب شیخ الاسلامی و قاضی القضاتی این شهر منصوب شد و در اصفهان نیز مورد احترام علامه محمد باقر مجلسی و شاه صفوی قرار گرفت. از ایشان بیش از 20 کتاب و رساله بر جای مانده است. اما معروف‌ترین اثر شیخ حرّ عاملی، کتاب عظیم وسایل الشیعه در 30 جلد می‌باشد که کار تألیف آن، هجده سال به درازا انجامید. وی در این کتاب، همهی روایات و اخباری را که در قرن چهارم هجری در کتب ششگانه‌ی روایی شیعه (شامل اصول کافی، من لایحضره الفقیه، تهذیب و استیصار، محاسن برقی و قرب‌الاستاد) گرد آمده بود، یکجا جمع‌آوری کرد و روایاتی بسیار بر

آن‌ها افزود. هم‌چنین کتب: صحیفه‌ی ثانی، القُصُولُ المُهَـمَّـةُ، القَوَایِدُ الطُوسِیَّـةُ و تواترُ القرآن از جمله آثار این عالم بزرگ مسلمان می‌باشند. این عالم برجسته در 21 رمضان 1104 قمری در مشهد مقدس وفات نمود و در صحن شریف امام رضا(ع) مدفون گردید.

* شهادت آیت الله «سیدعبدالله بهبهانی» از رهبران اصلی نهضت مشروطه (1328 ق)

اشاره:

آیت‌الله سید عبدالله فرزند سید اسماعیل مجتهد بهبهانی در حدود سال 1260 قمری به دنیا آمد. وی پس از تحصیل مقدمات علوم شرعی، راهی نجف اشرف گردید و در حوزه‌ی درس آیات عظام شیخ مرتضی انصاری، میرزا محمد حسن شیرازی و سید حسین کوه‌کمری شرکت جست. سید عبدالله پس از اخذ اجتهاد، در سال 1295 ق به تهران مراجعت کرد و پس از فوت پدر، مقام مذهبی او را احراز کرد. سید با کمک هوش فطری و صراحت بیان، در حوزه‌ی علمی تهران به مرور به شهرت دست یافت و در شمار

علمای بزرگ پایتخت درآمد. آیت‌الله بهبهانی در جریان مشروطه، به همراه آیت‌الله سیدمحمد طباطبایی، رهبری اصلی مشروطیت را برعهده داشت و در راه تحقق آرمان انقلابی خویش، صدمات فراوانی دید و مدتی به عتبات تبعید گشت. وی در واقعه‌ی به توپ بستن مجلس توسط محمدعلی شاه قاجار، به اسارت قزاقان درآمد و بعد از شکنجه‌های بسیار، با سر برهنه و چهره‌ی خون‌آلود و جامه‌ی پاره به باغشاه برده شد.

آیت‌الله بهبهانی، پس از اعلان مشروطیت، فعالانه در برگزاری انتخابات و تشکیل مجلس ملی شرکت جست. اگرچه خود هیچ مقام دولتی را نپذیرفت ولی در همه‌ی کارها نظارت کامل داشت. در مجلس دوم که نمایندگان به دو گروه تندرو و میانه‌رو تقسیم شده بودند به حمایت از میانه‌روها برخاست. در این حال تندروان کمر به قتل او بستند. سرانجام آیت‌الله بهبهانی، این روحانی آگاه و مجتهد مبارز و مقتدر در هشتم رجب سال 1328 ق برابر با 24 تیرماه 1289 ش در 68 سالگی توسط اشخاص نقابداری که به منزل او هجوم آورده بودند، به ضرب سه گلوله به شهادت رسید. از این عالم برجسته، 25 رساله در فقه به جای مانده است.

* 8 می در گذر تاریخ

* عدم «آنتوان لاوازیه» دانشمند فرانسوی در جریان انقلاب کبیر فرانسه (1794م)
اشاره:

آنتوان لاوازیه کاشف و دانشمند شهیر فرانسوی و از بنیان‌گذاران علم شیمی نوین، در 26 اوت سال 1743م در پاریس به دنیا آمد. وی در ابتدا رشته حقوق را به پایان رساند ولی به دلیل علاقه زیاد به علوم پایه، وارد این عرصه گردید. از این رو از جوانی زیر نظر استادانی ماهر، نجوم، گیاه‌شناسی و شیمی و زمین‌شناسی را به خوبی فراگرفت و در 25 سالگی به عضویت فرهنگستان سلطنتی علوم برگزیده شد. از این زمان بود که تحقیقات خود را بر روی شیمی و فیزیولوژی متمرکز نمود و به اکتشافات مهمی نائل آمد. لاوازیه در ضمن تحقیقات خود، هوا را تجزیه کرد و عناصر تشکیل دهنده آن را شناخت. او بدین ترتیب گاز اکسیژن و اهمیت آن را در عمل احتراق کشف نمود و هم‌چنین موفق شد، هوا را از ترکیب عناصر اولیه آن بسازد. او اولین کسی بود که ثابت کرد حرارتی که بدن دارد نتیجه احتراق کندی است که به طور مداوم در بدن ایجاد می‌شود. به مناسبت همین تحقیقات، او را بنیان‌گذار علم فیزیولوژی و بیوشیمی می‌دانند. وی پژوهش‌ها و آزمایش‌های گسترده‌ای در علم شیمی انجام داد آزمایش‌ها، قانون بقا و پایدگی ماده را به اثبات رسانید. به موجب این اصل، هیچ چیز نه به خودی خود به وجود می‌آید و نه از بین می‌رود. این قانون پایه و اساس فرمول‌های مهم شیمی امروز است. مأموریت‌ها، مسئولیت جمع‌آوری مالیات مردم فرانسه به او داده شد. اما پس از انقلاب کبیر فرانسه، بر اثر جو سازی‌هایی که علیه این دستگاه صورت گرفت، مسئولان آن به صورت افرادی خون‌خوار و منفور معرفی شدند که از آنها مالیات می‌گرفته‌اند. لذا همگی را دستگیر و محاکمه کردند. لاوازیه هم که نتوانسته بود بی‌گناهی خود را در این محاکمه جنجالی ثابت کند، محکوم به اعدام شد و سرانجام در روز هشتم مه 1794م، در 51 سالگی به زیر تیغ گیوتین رفت.

* روز جهانی صلیب سرخ و هلال احمر (1864م)
اشاره:

صلیب سرخ، عنوان سازمانی بین‌المللی است که برای تسکین آلام بشری و حفظ و پیشرفت بهداشت عمومی، بر طبق موافقتنامه ژنو در سال 1864م و خاصه در نتیجه مساعی شخصی به نام ژان هانری دونان سوئیس، تشکیل یافت. او در سال 1862م پیشنهاد کرد که خدمت به رنجوران و زخمی‌های نظامی، فعالیت بی‌طرف محسوب شود. این پیشنهاد با استقبال

انجمن‌های امور خیریه مواجه شد و موافقتنامه کنفرانس بین المللی ژنو در سال 1864م برای بهبود وضع مجروحان نظامی تدوین گردید. از آن پس جمعیت‌های ملی صلیب سرخ به وجود آمده و گسترش پیدا کرد. همچنین به پاس تلاش هانری دونان، روز هشتم مه، سال‌روز تولد وی به عنوان روز جهانی صلیب سرخ تعیین شد.

* مرگ «جان استوارت میل» فیلسوف و سیاست‌مدار شهیر انگلیسی (1873م)
اشاره:

جان استوارت میل، فیلسوف و نظریه‌پرداز انگلیسی، در 20 مه 1806م در شهر لندن به دنیا آمد و از کودکی به تحصیل دانش روی آورد. وی از ده سالگی مطالعه آثار افلاطون و دیگر فلاسفه را آغاز کرد و در هفده سالگی وارد کمپانی هند شرقی گردید. میل پس از آن به شعر و ادب گرایش یافت و علاوه بر فراگیری موسیقی، آثار ادبی نویسندگان برجسته را مطالعه نمود. وی بعدها وارد سیاست شد و مدت‌ها نمایندگی پارلمان را پذیرفت، اما وارد هیچ حزب و دسته‌ای نگردید و فقط نظریه خویش را مورد بحث قرار می‌داد. جان استوارت میل مؤسس مکتب سودگری یا سودخواهی بود. بر اساس این نظریه، آنچه که متضمن و دربرگیرنده حداکثر خیر و سود برای بیشتر مردم است، میزان اخلاقی بودن آن است. میل در اخلاق نیز طرفدار مذهب سودگری و اصالت لذت است. وی سعادت را در لذت و سود، و عدم سعادت را در آلم و زیان می‌داند و اعتقاد دارد که برای رسیدن به سعادت، باید لذت را افزایش داد و از رنج و درد کاست. میل در فلسفه و روش علمی معتقد به تجربه و آزمایش است. به عقیده او، اساس دانش بشری بر دریافت‌های مستقیم از موجودات خارجی است ولی بیشتر، علم آن از راه استنتاج به دست می‌آید. عقاید میل سبب اصلاحات اجتماعی و سیاسی زیادی شد و در اقتصاد و فلسفه بعد از خود نیز تأثیر گذاشت. نظام منطقی میل، نظام استقرایی قیاسی است که در آن، استقرا یعنی از مشاهده حقایق جزئی به اصول کلی رسیدن و قیاس یعنی از اصول کلی به حقایق جزئی رسیدن. به عقیده وی، تنها با این نظام منطقی است که ما می‌توانیم امیدوار باشیم که معارف کهن را به اثبات رسانیم و به کشف معارف جدید نائل گردیم.

جان استوارت میل، کتاب‌ها و رساله‌های مختلفی درباره افکار خود نگاشت که اصول اقتصاد سیاسی، اصول علم اقتصاد و آزادی از آن جمله‌اند.

جان استوارت میل سرانجام در هشتم مه 1873م، در 68 سالگی درگذشت.

* تولد «هاری ترومن»
سی و سومین رئیس جمهور آمریکا (1884م)

* ویران شدن شهر «سن پیر»
فرانسه بر اثر آتشفشان (1902م)
اشاره:

در اثر آتشفشان کوه مون پلیه در جنوب فرانسه در روز هشتم مه 1902م، شهر سن پیر که در دامنه این کوه قرار داشت از بین رفت. در این فاجعه که تنها سه دقیقه طول کشید، سی هزار نفر جان خود را از دست دادند. آتشفشان مون پلیه، سال‌ها خاموش بود و انفجار آن نیز ناگهانی بود. این آتشفشان از سال 1902م به بعد همچنان غیر فعال و خاموش است.

* امضاء قرارداد موذت دریانوردی و تجارت بین ایران و نروژ در پاریس (1930م)

* اعلام پایان جنگ جهانی دوم در اروپا (1945م)
* تولد پل گوگن، نقاش فرانسوی (1848م)